

TÜRK EĞİTİM-SEN

Türkiye Eğitim, Öğretim ve Bilim Hizmetleri Kolu Kamu Çalışanları Sendikası

GENEL MERKEZİ

Sayı :GMT.020.00/85
Konu :50/d Kadrosundaki Araştırma görevlileri

02/02/2016

T.C YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 50/d maddesi uyarınca istihdam edilen araştırma görevlilerinin iş güvencesi ile ilgili sorun yaşadıkları kamuoyu tarafından bilinmektedir.

Bilindiği gibi, devlet üniversitelerinde araştırma görevlileri iki farklı statüde istihdam edilmektedir. **Bu statüler 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 33/a ve 50/d maddeleri kapsamında belirlenmiştir.** Ayrıca 33. madde kapsamındaki Öğretim Görevlisi Yetiştirme Programı (ÖYP) çerçevesinde de araştırma görevlileri istihdam edilebilmektedir. 2015 yılının Mayıs ayı itibarı ile Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'nın (YÖK) açıkladığı rakamlara göre Türkiye'deki toplam 42 bin 245 araştırma görevlisinin %16'sı (6 bin 650) 50/d statüsünde, geriye kalan %84'lük (35 bin 595) kesim ise 33/a statüsünde veya ÖYP kapsamındadır. Bu noktada belirtmek gerekir ki, 50/d ve 33/a maddeleri kapsamında yapılan araştırma görevlisi alımları tamamen aynı kriterlerle yapılmaktadır. Ayrıca bu iki farklı statüdeki personelin görev tanımları arasında da hiçbir fark bulunmamaktadır.

İlgili maddelerden anlaşılacağı üzere yalnızca 50/d maddesinde öğretim yardımcılığı (araştırma görevliliği) kadrosuna atanma şartı öğrencilik statüsü ile ilişkilendirilmiştir. 33/a maddesinde ise böyle bir durum söz konusu olmayıp sadece görev tanımı ve süresi belirtilmiştir. **Bu nedenle 50/d statüsündeki araştırma görevlilerinin kadroları, öğrencilik hakları biter bitmez (lisansüstü eğitimde azami süreyi doldurma veya lisansüstü eğitimi tamamlama halinde) sonlandırılmaktadır.** Bu durum ciddi bir iş güvencesi problemi doğurmakta ve aynı kriterleri sağlayan iki farklı statüdeki araştırma görevlisi arasında fırsat eşitliğine aykırı bir durumu ortaya çıkarmaktadır. Yükseköğrenimini bitiren 33/a statüsündeki araştırma görevlileri, görevlerini yapmaya devam ederken, 50/d statüsündeki araştırma görevlileri ise işlerini kaybetmekte; yükseköğrenim görmüş bilim insanı adaylarının akademik kariyerlerini maddi ve manevi kaygılar nedeniyle bırakmalarına ve dolayısıyla ülkenin akademik potansiyelinde ciddi kayıplara yol açılmaktadır. Bir başka deyişle, bu mağduriyet kişilerde gelecek kaygısı doğurmakta ve mesleki açıdan büyük motivasyon kayıplarına neden olmaktadır. **50/d statüsündeki araştırma görevlisi kadrolarının her yıl yenilenmesinin üniversitelerdeki çeşitli idari birimlerin öneri, görüş ve onayına bağlı olması da, 50/d statüsündeki araştırma görevlileri üzerinde baskı ve yıldırımaya (mobbing) dönüşmekte, İdareye tanınan takdir yetkisi bu yolla da istismar edilmektedir.**

Yükseköğretim Kurulu'nun bu sorunları çözmek iddiasıyla yaptığı son çalışmanın sonucu, 2015 yılının Mayıs ayında "YÖK Genel Kurulunun Araştırma Görevlilerinin 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununun 50/d maddesinden 33/a Maddesine Geçişlerine Dair Almış Olduğu Karar ve Gerekçesi" metninde açıklanmıştır. Bu kararda, 50/d statüsünde ısrar eden

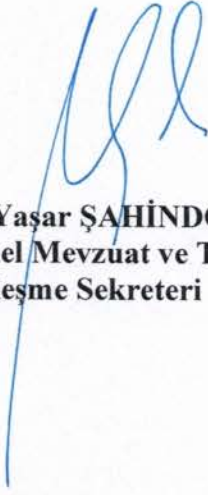

üniversitelerin içten beslenme (inbreeding) ve marka değeri gibi kaygıları sebep gösterdikleri belirtilmiştir. Hâlbuki araştırma görevlilerinin eşit haklara ve iş güvencesine sahip olmalarının her iki konuyla da hiçbir ilgisi bulunmamaktadır. Üniversiteler öğretim üyesi alımlarında kararları yine kendileri vermektedir ve kişinin araştırma görevlisi kadrosunda olup olmamasının bu kararda hiçbir bağlayıcılığı yoktur. Ayrıca daha önce bahsedilen mesleki motivasyonun azalması ve bunun sonucunda kuruma bağlılığın azalması, kurum içindeki verimliliği ve akademik kaliteyi olumsuz yönde etkilemektedir. YÖK, yukarıda bahsedilen çalışmasında, kararı yine üniversite üst yönetimlerine bırakmış ve sorunun çözümüne herhangi bir katkıda bulunmamıştır.

Buna ek olarak, 50/d statüsündeki araştırma görevlilerinin 33/a statüsüne geçirilmesinde üniversitelerin kendi ek kriterlerini belirleyebileceklerini öngören yöntem de problemin çözümünde başka sorunlar doğurmaktadır. Hali hazırda 33/a statüsünde çalışmakta olan araştırma görevlileri göreve başladıklarında herhangi bir ek kriter gözetilmemişken, bu statüye geçişi yapılacak olan 50/d statüsündeki araştırma görevlilerinden ek kriterler istenmesi bir başka eşitsizliğe daha neden olmaktadır. Ayrıca, öğretim üyelerinin 33/a ve 50/d statüsündeki araştırma görevlilerine bakış açılarının da birbirinden farklı olduğu gözlemlenmiştir. 50/d statüsündeki araştırma görevlileri 33/a statüsüne geçirilirse, bu kişilerin yeterince çalışmayacağı ve/veya başka problemler ortaya çıkaracağı gibi bir algı birçok öğretim üyesi tarafından dile getirilmektedir. Bu algı, 33/a statüsündeki araştırma görevlilerini de zan altında bırakmakta ve tüm araştırma görevlileri için küçük düşürücü bir duruma neden olmaktadır. Ayrıca 33/a statüsündeki araştırma görevlilerinin kullanabildiği bazı imkânların 50/d statüsündeki araştırma görevlilerine de sağlanması üniversite yönetimlerinin inisiyatifine bırakılmıştır ve bu inisiyatif genellikle olumsuz yönde kullanılmaktadır.

Nihayet, aynı kriterler uyarınca işe alınan ve aynı görev tanımına sahip bu iki farklı statüdeki çalışanların arasındaki hak ve fırsat eşitsizliğinin, bilim insanı adayları ve ülke akademisi aleyhine daha fazla mağduriyete yol açmadan giderilmesi gerekmektedir. Bu problemlerin ancak 2547 sayılı Yükseköğrenim Kanunu'nda yapılacak bir değişiklik ile çözülebileceği kaçınılmazdır. **Araştırma görevliliğinin görev tanımı ile iş güvencesinden açık bir şekilde bahseden; farklı kadro tipleri barındırmayıp objektif ve makul akademik kriterler öngören tek bir araştırma görevliliği statüsünü düzenleyen bir maddeye ihtiyaç duyulmaktadır.** Dolayısıyla, ortak endişe ve problemler göz önünde bulundurularak bir çözüm geliştirilmesi gerektiğinden, **2015 yılında bağlı buldukları kurumlarla ilişkisi kesilen çalışanlar dâhil olmak üzere mevcut 50/d kadrosunda bulunan ARAŞTIRMA GÖREVLİLERİNİN 33/a kadrosuna geçirilmesi için gerekli çalışmaların bir an önce yapılması hususunda;**

Gereğini arz ederiz.

M. Yaşar ŞAHİNDÖĞAN
Genel Mevzuat ve Toplu
Sözleşme Sekreteri

İsmail KONCUK
Genel Başkan